

Sygn. akt I C 488/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2020 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: Sędzia S. R. Kinga Grzegorzcyk

Protokolant: staż. Paulina Jandula

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2020 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko B. K.

o zapłatę 56433,69 złotych

1. uchyla w całości nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 3 kwietnia 2019 roku przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w sprawie sygn. akt I Nc 160/19,
2. oddala powództwo,
3. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na rzecz B. K. kwotę 4428 (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) złotych, zawierającą w sobie należny podatek VAT, tytułem zwrotu wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną z urzędu B. K.,
4. nakazuje pobrać od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 2118 (dwa tysiące sto osiemnaście) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 488/19

UZASADNIENIE

W dniu 14 stycznia 2019 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. wystąpiła przeciwko B. K. z pozwem o zapłatę kwoty 56433,69 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty. Ponadto strona powodowa wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik strony powodowej podniósł, że Spółka jest w posiadaniu weksla wystawionego przez pozwanego. Termin płatności został ustalony na 14 stycznia 2019 r. Wezwanie pozwanego do zapłaty pozostało bezskuteczne.

[pozew k.3-4]

Postanowieniem z dnia 2 lutego 2019 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku stwierdził swoją niewłaściwość i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Widzewa w Łodzi – Wydziałowi Cywilnemu.

[postanowienie k.14]

W dniu 3 kwietnia 2019 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi–Widzewa w Łodzi wydał przeciwko pozwanemu nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie sygn. akt I Nc 160/19, uwzględniając powództwo w całości.

[nakaz zapłaty k.27]

Pozwany wniósł zarzuty od nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa. Podniósł brak legitymacji czynnej po stronie powodowej Spółki, brak wymagalności roszczenia, zaspokojenie powoda przed wytoczeniem powództwa oraz brak istnienia zobowiązania zabezpieczonego wekslem. W uzasadnieniu wskazał, że strony łączyła umowa kredytu, którego wymagalność przypadała na 30 sierpnia 2019 r. Pozwany przyznał, że spłata kredytu została zabezpieczona wekslem, jednakże strony dokonały wzajemnych rozliczeń.

[zarzuty od nakazu zapłaty k.31-32]

Postanowieniem z dnia 14 maja 2019 r. Sąd zwolnił pozwanego od kosztów sądowych w całości oraz ustanowił dla niego pełnomocnika z urzędu, którego Okręgowa Rada Adwokacka w Ł. wyznaczyła w osobie adw. M. K..

[postanowienie k.44, pismo k.50]

W piśmie z dnia 5 lipca 2019 r. pełnomocnik powoda zaprzeczył, aby strony się wzajemnie rozliczyły, a ponadto wskazał, że powód dochodzi należności z weksla, a nie z umowy łączącej strony.

[pismo k.51]

W swoim pierwszym piśmie z dnia 7 sierpnia 2019 r. pełnomocnik pozwanego zgłosił zarzut nieważności weksla oraz wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu, oświadczając, że nie zostały one opłacone w całości ani w części.

[pismo k.58]

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 sierpnia 2015 r. strony zawarły umowę nazwaną umową kredytu, stanowiącą w rzeczywistości umowę pożyczki na rzecz pozwanego kwoty 80000 zł. Środki miały zostać przeznaczone przez pozwanego na cele związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, tj. na zakup wyposażenia do powstającego baru (...) w Ł.. Spłata pożyczki miała nastąpić w równych ratach miesięcznych wynoszących po 1666,67 zł. Pozwany zobowiązał się do zwrotu całości pożyczki do dnia 30 sierpnia 2019 r. Umowa była zabezpieczona wekslem wystawionym przez pozwanego. Pozwany podpisał również oświadczenie, że decyzję o zawarciu umowy podjął świadomie i swobodnie. Pozwany wystawił weksel, posługując się wzorem weksla przedłożonym mu przez Prezesa powodowej Spółki. Po jakimś czasie weksel został uzupełniony przez pełnomocnika powoda.

[dowód: umowa k.33-34, oświadczenie z wzorem weksla k.35, załącznik nr 1 do umowy k.34, zeznania Prezesa powoda e-protokół rozprawy 00:08:45-00:28:39 CD k.92]

Weksel został uzupełniony w dniu 1 grudnia 2018 r. poprzez wpisanie sumy wekslowej cyframi „56.433,69 zł” i terminu płatności na dzień 14 stycznia 2019 r. Treść zobowiązania została wpisana w brzmieniu „Dnia 14.01.2019 r. zapłacę za ten sola weksel, ale nie na zlecenie (...) Sp. z o.o. KRS (...), NIP (...), REGON (...)”. Weksel został podpisany przez pozwanego B. K..

[dowód: weksel k.12 i 25]

Pismem z dnia 14 stycznia 2019 r. pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do wykupienia weksla, wystawionego jako zabezpieczenie umowy kredytu z dnia 7 sierpnia 2015 r., poprzez zapłatę kwoty 56433,69 zł na rachunek powodowej Spółki w terminie do dnia 21 stycznia 2019 r., pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

[dowód: wezwanie do zapłaty k.13]

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego grafologa na okoliczność ustalenia czy cały dokument nazwany weksel został sporządzony i podpisany przez pozwanego i ewentualnie, które elementy zostały naniesione przez inną osobę. Pozwany i jego pełnomocnik w zarzutach i pismach procesowych nie kwestionowali samego faktu wystawienia weksla, a jedynie wskazywali, że określone jego elementy zostały uzupełnione przez inną osobę. Z zeznań Prezesa powodowej Spółki jednoznacznie wynika, że weksel został uzupełniony przez pełnomocnika Spółki. Okoliczność ta nie ma jednak żadnego znaczenia dla rozpoznania sprawy z przyczyn wskazanych w dalszej części uzasadnienia. Pozwany natomiast nie kwestionował swojego podpisu na dokumencie.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie bezsporne jest, że strony łączyła umowa pożyczki z dnia 7 sierpnia 2015 r. kwoty 80000 zł oraz że zabezpieczenie umowy stanowił wystawiony przez pozwanego weksel in blanco.

Zgodnie z pismem pełnomocnika powoda z dnia 5 lipca 2019 r. Spółka (...) dochodzi w niniejszej sprawie należności z weksla, a nie z umowy łączącej strony.

Zgodnie z art. 101 pkt 5 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. nr 37, poz. 282) weksel własny powinien zawierać m.in. nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana. W rozpoznawanej sprawie treść zobowiązania wekslowego została wpisana w brzmieniu „Dnia 14.01.2019 r. zapłacę za ten sola weksel, ale nie na zlecenie (...) Sp. z o.o. KRS (...), NIP (...), REGON (...)”. W orzeczeniu z dnia 14 października 1931 r. (Rw 1592/31, OSP z 1931 r., poz. 543) Sąd Najwyższy przyjął, że zamieszczenie w dokumencie, który według intencji stron ma być wekslem, słów „nie na zlecenie” odbiera dokumentowi charakter weksla, gdyż nie zawiera on w swym tekście osoby na rzecz której lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana. Orzeczenie to wydane w czasie obowiązywania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowym (Dz. U. R. P. nr 100, poz. 926) przydatne jest też do wykładni ustawy Prawo wekslowe z 1936 r. Zgodnie z art. 102 cyt. ustawy Prawo wekslowe nie będzie uważany za weksel własny dokument, któremu brak jednej z cech, wskazanych w art. 101. Prawo wekslowe przewiduje od tej zasady pewne wyjątki. Ważny jest weksel, w którym nie oznaczono terminu płatności i w którym nie oznaczono miejsca wystawienia. Nie przewiduje zaś, aby ważny był weksel, w którym nie oznaczono remitenta. Klauzula rekta („nie na zlecenie”) musi być tak sformułowana, aby nie powodowała nieważności weksla. Klauzula ta musi być umieszczona po oznaczeniu remitenta. Weksel przedłożony przez stronę powodową w brzmieniu „Dnia 14.01.2019 r. zapłacę za ten sola weksel, ale nie na zlecenie (...) Sp. z o.o. KRS (...), NIP (...), REGON (...)” nie wskazuje, komu ta zapłata ma być dokonana, a jedynie określa komu nie zostanie dokonana (tak m. in. Sąd Najwyższy w orzeczeniach z 14.10.1931 r., Rw III 1592/31, OSP 1931, poz 543 i z 9.11.2000 r., II CKN 311/00 oraz Sąd Okręgowy w Nowym Sączu w wyroku z 31.05.2017 r., I C 711/16, Legalis nr 2054147).

Roszczenie strony powodowej oparte na wypełnionym wekslu in blanco jest zatem bezzasadne, albowiem weksel przedłożony przez stronę powodową jest nieważny. Weksel nie określa bowiem, na czyją rzecz ma nastąpić zapłata, a zatem nie posiada oznaczenia remitenta.

Co do pozostałych zarzutów pozwanego – z uwagi na nieważność weksla z przyczyn wskazanych wyżej – to jedynie na marginesie należy wskazać, że żadna ze stron nie złożyła do akt deklaracji wekslowej. Co więcej, Prezes powodowej Spółki zeznał, że wszystkie dokumenty zostały złożone w toku postępowania, a jeżeli w aktach nie ma deklaracji wekslowej, to nie jest pewien, czy w ogóle była ona sporządzona. W rozpoznawanej sprawie nie ma to znaczenia, albowiem ważność weksla wystawionego in blanco nie jest uzależniona od istnienia deklaracji wekslowej (tak m. in. SN w wyroku z 28.10.1963 r., II CR 249/63, OSNC z 1964 r., poz. 208). Ponadto jeżeli wystawca wydał weksel in blanco, to tym samym upoważnił otrzymującego do wypełnienia go zgodnie z umową (tak m. in. SN w wyroku z 5.03.1929 r., Rw. 182/29). Należy jednak pamiętać, że wypełnienie weksla in blanco nawet niezgodnie z wolą wystawcy weksla nie czyni tego weksla nieważnym (tak m. in. SN w wyroku z 20.05.1932 r., I C 2112/3, OSP z 1932 r., poz.

556). Tak samo data nie odpowiadająca dacie wystawienia weksła nie powoduje nieważności weksła (tak m. in. Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I ACa 446/13). Co do samego wypełnienia weksła, to kolejność wypełnienia poszczególnych elementów weksła może być różna, jednakże wszystkie części muszą znajdować się na wekslu w chwili dochodzenia praw z weksła. Datę wystawienia weksła ma prawo wypełnić posiadacz weksła in blanco najpóźniej z chwilą, gdy chce weksłowi nadać charakter weksła zupełnego (tak w: Prawo wekslowe. Komentarz. Marek Czarnecki, Lidia Bagińska, wyd. Beck, wydanie 7 z 2018 r.).

Reasumując, z uwagi na nieważność weksła wobec nieoznaczenia remitenta, na podstawie którego to weksła powodowa Spółka dochodziła w niniejszej sprawie od pozwanego kwoty 56433,69 zł – Sąd na podstawie art. 496 k.p.c. Sąd orzekł jak w pkt 1 i 2 sentencji wyroku.

W rozpoznawanej sprawie pozwany korzystał z pomocy pełnomocnika z urzędu, którego Okręgowa Rada Adwokacka w Ł. wyznaczyła w osobie adw. M. K.. Zgodnie z oświadczeniem pełnomocnika pozwanego koszty nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej pozwanemu z urzędu nie zostały uiszczone w całości, ani w części, w związku z czym Sąd orzekł jak w pkt 3 wyroku.

O kosztach procesu w pkt 4 wyroku Sąd orzekł na podstawie 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 755 ze zm.) w zw. z art. 98 k.p.c. Strona pozwana przegrała proces w całości, a zatem jest zobowiązana do poniesienia wszelkich nieuiszczonych w toku procesu kosztów sądowych, które wyniosły 2118 zł (opłata sądowa od zarzutów od nakazu zapłaty, która nie została uiszczona przez pozwanego z uwagi na zwolnienie go od kosztów sądowych w całości).